

บทคัดย่อ

ซอสามสายเป็นเครื่องดนตรีที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะทั้งด้านรูปร่างและกระแสนเสียง เป็นเครื่องดนตรีที่มีกลวิธีในการสร้างตั้งแต่การคัดสรรวัสดุที่หายาก สัตว์ส่วนและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มาบูรณาการจนกลายเป็นเครื่องดนตรีที่สวยงามและกระแสนเสียงที่ไพเราะ ซอสามสายถือเป็นเครื่องดนตรีชั้นสูงที่ใช้ในราชสำนักมาแต่โบราณ มีหน้าที่บรรเลงในงานพระราชพิธีสำคัญ รวมทั้งได้พัฒนามาเป็นเครื่องดนตรีสำหรับแสดงเดี่ยวवादฝีมืออีกด้วย งานวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้เป็นงานสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยเชิงอนุรักษ์ การดำเนินงานเริ่มจากการคัดเลือกเพลงซอสามสายที่เป็นมรดกของชาติ ได้แก่ เพลงซอสามสายในพระราชพิธี เพลงซอสามสายในสายราชสำนักและเพลงซอสามสายในสายขุนนาง มาบันทึกโดยบันทึกเสียงเป็นแผ่นซีดีด้วยระบบคุณภาพสูง พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการบันทึกเสียงและการปรับแต่งเสียงให้มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ชำนาญการด้านซอสามสายเป็นผู้บรรเลงด้วยตนเอง ภายหลังการบันทึกเสียงแผ่นซีดีที่ได้จำนวน 3 แผ่นแล้ว ได้ถอดทำนองเพลงที่บันทึกเป็นโน้ตสากลตามหลักทฤษฎีดนตรีตะวันตก เพื่อทำเป็นหนังสือ“วรรณกรรมซอสามสายแห่งกรุงสยาม” พร้อมทั้งจัดทำหนังสือ“เสียงเสนาะซอสามสาย” มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและบทวิเคราะห์เพลง โดยแปลเนื้อหาที่สำคัญเป็นภาษาอังกฤษ ขั้นตอนสุดท้ายคือสัมมนาเชิงวิชาการเพื่อแสดงผลงานเพลงซอสามสายทั้งหมดสู่สาธารณะชน ทั้งนี้เสร็จสิ้นโครงการนี้จะนำผลงานเผยแพร่ทางเว็บไซต์ เช่น ยูทูบ (YouTube) ผลการวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้ได้ทำให้ดนตรีไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล รวมทั้งสร้างบรรทัดฐานสำหรับแนวคิดทำโครงการดนตรีไทยสร้างสรรค์เชิงอนุรักษ์สำหรับเครื่องดนตรีไทยชนิดอื่น ๆ ที่ยังคงมีผู้รอบรู้แต่ขาดแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นวิชาการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในอนาคตอีกด้วย

คำสำคัญดนตรีไทย, เพลงไทย, ซอสามสาย, เพลงเดี่ยวซอสามสาย, การวิจัยสร้างสรรค์, เสียงเสนาะซอสามสาย, พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์

Abstact

Saw Sam Sai(Three strings-fiddle) , a traditional instrument of Thailand, has an extraordinary appearance as well as a remarkable sound. Its construction process requires distinctive materials and a thorough method of craftsmanship. Saw Sam Sai has its role in the royal court, serving in the royal ceremonies since the ancient times. Later, its role has expanded to a solo instrument. According to the roles and a long heritage of Saw sam-sai, the research aims to create a recording of significant repertoires functioning in the prominent ceremonies for the purpose of preservation. The repertoire selected for recording are drawn from both the royal court and aristocracy repertoires. The recording procedure was done professionally with sound recording experts. The soloist for this recording is the researcher, who has inherited the traditional performance practice of Saw sam-sai. Accompanying the recording are music scores in western notation that are transcriptions of the performance and a book, Seangsanoh Saw Sam Sai, and its English translation. The book provides the history and background of Saw Sam Sai in Thailand and the analysis of the repertoires. The result of the research and its performance has been presented in an academic conference to make the heritage of Saw Sam Sai known to the public. Moreover, for the benefit of worldwide access, this research is also publicized through YouTube and Dailymotion. Through this research, Thai musical heritage has been made known internationally. Furthermore, it can serve as a model for other researchers who are masters of other Thai musical instruments for the preservation of the Thai national treasure.

Keyword: Thai tradionanl music, Thai Tradional song, Siamese fiddle, Saw Sam Sai, Thai performance, **Melodious Sound of Saw** , PongsilpArunrat